

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Circumstantiæ Per quæ

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

quia talis fur non facit Ecclesie specialē injuriam; unde hæc circumstantia non est necessario confitenda. Ita Zerola *præp. c. 12. quæst. 17.* & alii *par. 1. tract. 7. resol. 27.* Et quando furatur à Sacerdote, vel ab alio rem sacram à loco sacro tenetur eam differentiam, & utramque circumstantiam aperire quando simul fuerint *p. 8. tr. 7. ref. 76.*

Secus si casu reprimere tur in alia.

Scito hic furari: & clerici non esse sacrilegium.

40. Nota hic primò, non esse sacrilegium furari aliquid à Clerico, jure Ecclesiastico possessum. Ita Pitigianus *in 4. tom. 2. dist. 17. q. unic. art. 5. in circumst. ubi ibid. in fine.*

Et furantem rem sacram de loco sacro satum esse, quod dicat se furatum esse rem sacram Non est sacrilegium.

41. Nota secundò, furantem rem sacram de loco sacro satisfacere dicendo alterutrum, aimirum: *furatus sum rem sacram, vel: furatus sum de loco sacro.* Quia utrumq; est ejusdem speciei contra virtutem Religionis Ita *Fagnand. p. 2. lib. 4. cap. 5. num. 21. p. 1. tract. 7. resol. 22. §. Unde ex his.*

In sacristia. In domibus Regularium In campanilibus. In porta Ecclesie forinsecum.

42. Copula illicita in Oratorio alicujus domus, in sacristia, in cubiculis, resectorio, bibliotheca, & dormitoris Regularium, vel in campanilibus Ecclesie adherentibus, aut etiam in porta Ecclesie forinsecus, non est sacrilegium, unde circumstantia talis loci non est necessariò explicanda in confessione: quia per locum sacrum, qui per copulam, aut furtum (loquendo in sententia Suarez) violatur, intelligitur solum corpus ipsum Ecclesie consecrata, vel benedicta. Ita *Azorius part. 3. lib. 3. cap. 27. quæst. 3. part. 3. tr. 7. ref. 20. & par. 3. tr. 4. resol. 166.*

Sed tantum in ipso corpore Ecclesie consecrata, vel benedicta. Nec si in ea habeantur tactus impudici, expianda est circumstantia loci.

43. Cæterum, in Ecclesia, ait Suarez *de Religion. tom. 1. lib. 3. cap. 7. numer. 11.* non solum pollutionem, sed etiam tactus impudicos habere specialem malitiam in Confessione aperiendam. Non quidem ex aliquo præcepto Ecclesiastico: hoc enim non extat, nisi de seminis emissione: sed ex vi legis naturalis prohibentis in Ecclesia fieri actus turpes, ob reverentiam loci sacri. Fortasse autem non esse eandem rationem de turpi aspectu, vel levi verbo, si dicatur in transitu, & absque notabili mora, aut scandalo; ad arbitrium

viri prudentis. Ego autem cum Homobono *part. 1. tr. 5. cap. 12. quæst. 77.* idem dicendum puto de tactibus impudicis absque periculo pollutionis. Quia ex Vasquez *in part. 2. tom. 1. quæstion. 72. art. 6. disput. 98. sum. 4.* & aliis, malitia sacrilegii, non confurgit ex jure naturali, sed solum ex lege Ecclesiastica, quæ tunc solum sacra in Ecclesia prohibet fieri, & divina officia recitari, quando in ea sanguis, vel semen effusus est. *part. 1. tract. 7. resolut. 2. & part. 2. tract. 17. resolut. 23.*

44. Imò probabilem puto sententiam Vasquez *ibidem art. 7. disput. 98. cap. 3. n. 6.* nec pollutionem occultam in Ecclesia esse sacrilegium, quia effusio seminis in Ecclesia ideo est sacrilegium, quia Ecclesiam polluit, quod non facit occulta: Sed contrariam Suarez *de Relig. tom. 1. lib. 3. cap. 7. num. 4.* probabilissem existimo nam actus ille ex genere suo repugnat Ecclesie sanctitati, & hinc habet, quod Ecclesiam polluat. Et alioqui species peccati penderet ex futuro eventu. Si enim pollutio nesciatur, non erit sacrilegium; si fiat publica, erit, quod est absurdum. *p. 1. tr. 7. ref. 26. & p. 7. tr. 32. ref. 31. & par. 9. tr. 9. ref. 5.*

Quod etiam probabile est de pollutione occultata.

Quam de contrarium sit probabilium.

C I R C V M S T A N T I A

Per Quæ.

45. IN divinationibus non est necesse exprimere aërem, terram, &c. per quæ quis divinavit. Nec explicandum est, an cum pacto dæmonis, ut putat Sylv. *in 2. 2. quæst. 95. art. 3.* Quia hæc circumstantiæ non mutant speciem. Ita *Reginald. tom. 1. lib. 6. cap. 4. n. 114. p. 1. tr. 7. ref. 46. & 66.*

Divinator non tenetur explicare, num exveruerit chiro-mantia, pyromantiam, hydromantiam, &c. Vel, an d. viderit cum pacto dæmonis vel sine. Nec frangit jejuniū an fregerit comedendo, aut comedendo carnes.

46. Similiter in fractione jejunii satis est dicere: *Totus jejuniū fregi.* non enim oportet explicare, num fractum sit per esum carniū, aut per duplicem comestionem. Nam utraque fractio opponitur eadem virtuti temperantiæ secundum *Grnadum in 3. par. contro. 7. tr. 9. disput. 9. num. 22.* Sed quia *Marchantius tr. 5. cap. 3. dub. 2. id negat, tu cogita. p. 5. tr. 14. ref. 56. §. Quarto quarto.*

An verò clericus fraudans aliquem in ludo prohibito, teneatur explicare, quod fraudaverit in ludo? Variè ref. pondit DD. ex variis principiis.

47. Doctores, qui tenent Religiosos, & Clericos constitutos in Sacris, ludos aleorum vel taxillorum frequentantes, peccare mortaliter, consequenter docent, quod si aliquem in talibus ludis fraudaverint notabiliter, teneantur explicare circumstantiam ludi. At Megala, qui in 1. part. lib. 5. cap. 14. numer. 8. contrarium tenet, tenet quoque, satis esse, quod dicant: *Fraudaveri proximum in quantitate notabili.* Quæ opinio, an sit probabilis, alii judicent. *part. 2. tractat. 7. resol. 21.*

48. Qui alioqui non esset peccaturus, & ex confidentia Bullæ, aut Jubilei peccat, non tenetur hanc circumstantiã exprimere, quia non mutat speciem. Ita Fagundez p. 2. lib. 3. c. 1. n. 8. p. 1. tr. 7. ref. 33.

49. Huc reduci potest circumstantia effectus peccati, qui si ipse peccatum est, per se sequitur ad causam peccaminosam, utrumque explicandum est, ut si ex carnali desiderio pateretur quis pollutionem nocturnam prævisam, aut (& multo magis) intentam. †

50. Sed in hac re Sancius *select. diff. 21. n. 17.* docuit, nullam dari intra genus injuriæ, quæ effeac sit ad pollutionem in somnis. De quo vide V. *Pollutio*

51. Quando datur causa voluntaria commissi, vel omissioni peccaminosæ, probabile est, omissionem ipsam, & commissionem, si non sunt amplius in potestate hominis, nõ esse distincta peccata in Confessione aperienda, sed effectus peccati præcedentis, ut tenet Vasquez in *par. 2. tom. 1. disputat. 94. cap. 3. num. 16.* Itaque Clericus, qui projecisset Breviarium, & qui venenum alicui propinasset, sufficeret se accusare de projectione Breviarii, & propinatione veneni p. 1. tr. 7. resol. 64. & *part. 3. tr. 6. ref. 52. §. Notandum.* Satis etiam esset explicare effectum secutum, ut homicidium, & omissionem Officii, nam projectio Breviarii, &c. non est distinctum peccatum, *par. 1. tr. 7. ref. 63.*

52. Qui se supponit periculo peccandi, & mox peccat, non committit duo peccata, sed unum. Nec tenetur explicare, quod se exposuerit periculo. Se-

cus, si interjaceret notabilis mora. Ita Sanchez *summ. tom. 1. lib. 1. cap. 8. num. 4. par. 1. tr. 7. ref. 44.* *fatis est confiteri peccatum.*

53. Ignorantia vincibilis mysteriorum fidei, & aliorum, quorum cognitio per se præcipitur, est peccatum distinctum ab eo, cujus periculo ignorans se exponit. ver. grat. sentiendi aliquid contra fidem, &c. unde seorsim explicanda in Confessione. Idem dic de ignorantia alicujus præcepti ex Decalogo. Nam quãvis, aliqui apud Sanchez *summ. tom. 1. lib. 1. cap. 17. numer. 9.* doceant ignorantem præceptum non fornicandi, si propterea fornicaretur, non committere duo peccata, unum ignorantie, aliud fornicationis, sed unum: aliqui tamen magis probant contrariam sententiam Curiel in *2. quest. 76. artic. 2. dub. 2. §. 4.* Quod ex. im procedit in iis, quæ quilibet ex officio scire tenetur, quia ver. gr. est Confessarius, Judex, &c. *par. 3. tract. 4. resol. 141. §. Quares, & resolutione 165 initio, & infra §. Et tandem, & par. 4. tr. 4. resol. 37.*

† Cæterum, omnes affirmant, ignorantiam vincibilem, occasione cujus committi potest aliquod peccatum, explicandam esse in Confessione, si peccatum non sequatur; ratione nimirum periculi, cui ignorans se exponit; & multo magis, si ignorantia sit affectata ad libitius vivendum, ut dicemus infra numero 102. Ideo enim supradicti auctores dicunt, sufficere quod explicetur peccatum ignoranter commissum, quia in hoc explicatur ignorantia, quod non contingit, quando peccatum non sequitur; & ideo explicandum est peccatum in causa, seu ignorantia, per quam quis exponitur periculo peccandi. †

54. Quod necessariò etiam faciendum est, si pluribus peccatis committendis quis per ignorantiam se exponit, quàm de facto committat. Nam tunc ignorantia mutat speciem. ver. grat. Cognoscit quis mulierem vincibiliter, vel affectatè ignorans qualis illa sit, exponit se periculo adulterii, incestus, sacrilegii, &c. quia nimirum illa esse potest conjugata, consanguinea, religiosa, &c. *quæ*

Explicitanda tamen est ignorantia vincibilis mysteriorum fidei.
Et præceptorum Decalogi, seorsim à transgressione orta ex tali ignorantia.

Idque multo magis, si transgressio, cuius periculo ignorans se exponit, nõ contingat.

Aut continet pericula vel minus peccata, quàm si ante ignorantia sequi possent.

Certè non est explicandum, an peccatum commissum sit ex confidentia Bullæ vel Jubilei. Quando confitenda sit pollutio in somnis prævisæ. Quando commissio, vel omisio per se sequitur ex aliqua causa probabile est satis esse, explicare ipsam causam voluntariam. Sicut sufficit confiteri solam omissionem, vel commissionem.

Qui obicit se periculo peccandi, & mox peccat.

quæ proinde omnia committit. Si autem scit non esse consanguineam, nec religiosam, sed dubitat an sit conjugata, id quæ scire nolit, committit tantum adulterium &c. Ita Sanchez *sum. tom. 1. lib. 1. cap. 17. num. 23.* Unde, si talis scæmina invenitur soluta, non satis erit, dicere: *Fornicatus sum*, sed explicanda est ignorantia affectata, quæ talem periculo tor peccatorum exposuit. *par. 3. tract. 4. resolut. 141.*

Quando explicanda sit occasio peccandi, & consuetudo, vide *Ver. Confessarius, à numero 35.*

CIRCUMSTANTIA

Quoties.

Ad numerum peccatorum pertinet distinguere actus, obiecta, & præcepta.

55. **H**æc circumstantia pertinet ad numerum peccatorum, quæ, quia quandoque multiplicantur ex multiplicatione actuum, quandoque vero ex multiplicatione præceptorum eundem actum prohibentium, vel etiam ex multitudine objectorum eundem actum terminantium, sub tribus capitibus hanc circumstantiam digere mus.

De numero actuum.

Actus enim aliquando peccaminosi, distincte quo ad numerum explicandæ sunt.

56. **A**ctus peccaminosi distincti, distincte quoad numerum explicandi sunt, adhibita prius diligentia sufficiente. † Sed meretrix in prostibulo inveterata non tenetur numerum peccatorum exprimere, sed satis est exprimere tempus, per quod in malo perseveravit. Ita Canus *de poenit. parte 5. §. Colligo*, & alii. Et probabile etiam putat Fag. indez *part. 2. lib. 3. cap. 4. numero 11.* quamvis bene advertat, teneri saltem species peccatorum exprimere quantum potest, si nimirum rem habuit cum Clericis, cum conjugatis vel propinquis, si Sodomiam commisit, &c. Idem dicendum est cum Fay *in addit. ad 3. part. quæst. 9. art. 2. disputatione 2. conclusione 2.* in aliis malis statibus, satis est tempus male consumptum aperire. *parte 3. tract. 4. resolutione 89.*

Nisi quid aliquando cum id non possit, sufficit explicare tempus in malo exercitum consumptum.

Unde homines rustici, qui cum indoctis Parochis indoctè confessi sunt, non sunt cogendi ad Confessiones reiterandas ex eo, quod numerum peccatorum non expresserint. Vide infra *v. Confessarius quoad e. c. amen. Ibid. in fine, & parte 5. tract. 13. resolut. 84. item in fine.*

57. Putat Zanard. *parte 1. capite 18.* eum, qui per noctem cum amasia dormivit, satisfacere dicendo: *Dormivi per noctem cum amasia, & feci quod portui*; nec teneri numerum fornicationum exprimere, dummodo interruptionem mentis vel operis non habuerit. Sed fallitur quia fornicationes sunt actus distincti, nec una refertur ad aliam. *parte 3. tr. 4. resolut. 67. §. in res. 39.*

58. Sed, an sufficiat numerum copularum explicare, an verò necesse etiam sit explicare, quod per noctem dormierit? Id explicandum esse, ait Vega *in no. 1. capite 11. §. 26. num. 168.* Nam, si quis semel per totam noctem cum scæmina coivisset, & reliquum tempus in aliis turpitudinibus consumpsisset, non satis id explicaret dicendo, se habuisse copulam semel. Sed probabilis est contraria sententia Zerolæ *capite 12. quæst. 15.* & aliorum, quia hæc circumstantia est tantum aggravans *parte 1. tractat. 7. resolutione 39. & part. 2. tractat. 4. resolutione 67. §. in resolutione 39. & parte 5. tractat. 4. resolutione 10.* Imò Sanchez neque esse aggravantem putat. *parte 5. res. citat. in fine.* Et quamvis Suarez in *3. part. tom. 4. disputatione 22. sect. 2. num. 8. & 9.* existimet, actus, & oscula post actum venereum esse novum peccatum, quia ordinantur ad novam copulam: tamen contraria sententia practicitur, si tales tactus non fiant ad iterandam copulam, sed ad complementum copulæ præcedentis, etiam si sint exorbitantes. Ita tenet Henriquez *libro 5. capite 5. numero 5. & in gloss. littera V. & Saneius disputatione 6. num. 2. addit.* id verum esse, etiam si dum homo detinet mulierem ad colloquendum, deosculandum, & congaudendum de copula præcedente, mulier ex conventionione discederet, & brevi reverteretur. *part. 3. tractat. 9.*

Vt continetur in meretrice inveterata in prostibulo. Et similibus.

Ceterum cubans per noctem cum amasia, tenetur explicare numerum copularum.

Sed non oportet explicare, quod per noctem coivaverit.

Nam tactus, & oscula etiam post copulam non sunt nova peccata.

Si fiant in gaudio copulæ præcedentis.

